

Освітня програма

Заланівської гімназії імені Осипа Микитки

Рогатинської міської ради Івано -Франківської області

на 2023 - 2024 навчальний рік

СХВАЛЕНО

Рішенням педагогічної ради закладу   Протокол
№ 1 від 31 серпня 2023 року   Голова педагогічної
ради, директор

_____ Марія БОЙКО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Заланівської гімназії імені
Осипа Микитки Рогатинської міської ради
_____Марія БОЙКО

НАДАНО ЧИННОСТІ ТА ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ № ____ від _____ 2023 року

Розділ I. Вступ

Розділ II. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА для 1-4 класів

Розділ III. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА для 5-6 класів

Розділ IV. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА для 7 -9 класів

Розділ V. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

РОЗДІЛ I. Вступ

Заланівська гімназія імені Осипа Микитки Рогатинської міської ради Івано – Франківської області (далі гімназія) – це заклад освіти, що забезпечує реалізацію права громадян на здобуття початкової та базової середньої освіти.

Гімназія у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про освіту», « Про повну загальну середню освіту», « Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту» та іншими нормативно-правовими актами у сфері освіти і науки України постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, постановами Кабінету Міністрів України, наказами центральних органів виконавчої влади, рішеннями органів місцевого самоврядування, положення про структурні підрозділи гімназії та власних Статутом.

Мовою освітнього процесу в гімназії є державна мова - українська.

У гімназії функціонують структурні підрозділи, що забезпечують здобуття початкової освіти (початкова школа), базової середньої освіти (гімназія).

Головною метою гімназії є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Головними завданнями гімназії є:

виховання громадянина України;

формування особистості учня (вихованця), розвиток його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;

виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти, забезпечення соціальної адаптації та готовності продовжувати освіту;

виконання вимог Державного стандарту загальної середньої освіти, підготовка учнів (вихованців) до подальшої освіти і трудової діяльності;

виховання в учнів (вихованців) поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;

реалізація права учнів (вихованців) на вільне формування політичних і світоглядних переконань;

виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;

виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів (вихованців);

здійснення соціально-педагогічного патронату сім'ї.

Засобом реалізації призначення гімназії є його ОСВІТНЯ ПРОГРАМА.

Кадровий склад, що забезпечує реалізацію освітніх програм

Укомплектованість педагогічними кадрами у закладі освіти задовільна.

Загальна кількість педагогічних працівників 15.

Якісний склад педагогічних працівників: 9 мають вищу кваліфікаційну категорію (9– «Старший учитель»); 3 – першу кваліфікаційну категорію; 1- другу кваліфікаційну категорію; 1 – спеціаліст та 2 бакалаври (середню спеціальну освіту) спеціалісти.

Віковий склад педагогічних працівників: понад 60 років – 1; 55- 60 років – 3; 51-54 роки –2; 41-50 років – 5; 31-40 років – 3; до 30 років включно – 1.

За стажем роботи педагогічних працівників розподілено наступним чином:

до 3 років - 0;

3-10 років – 2;

10-20 років - 4;

понад 20 років - 9.

Матеріально-технічна база Заланівської гімназії

В Заланівській гімназії функціонують 9 навчальних кабінетів, відпочинковий осередок для учнів 1-4 класів, 2 спортивні кімнати, 2 навчальні майстерні: - з обробки металу; - з обробки деревини, бібліотека, їдальня (36 місць), приміщення для групи з підготовки до навчання. На території гімназії функціонують ігрові та спортивні майданчики, для учнів гімназії обладнано тренажери для занять на свіжому повітрі.

До навчальних кабінетах підведено мережу Інтернет. У класних кімнатах початкової школи встановлені одномісні учнівські столи та учнівські стільці, 5 комп'ютерів, інтерактивна дошка, 2 ноутбуки, плазмовий телевізор, мультимедійний проєктор, ламінатор, у навчальних кабінетах гімназії – усі нові двомісні учнівські столи та учнівські стільці, мультимедійний проєктор, 10 комп'ютерів.

Фактична мережа Заланівської гімназії Рогатинської міської ради на 2023-2024 навчальний рік

Клас	К-сть класів	К-сть учнів
1-й	1	6
2-й	1	6
3-й	1	6
4-й	1	8
5-й	1	8
6-й	1	11
7-й	1	5
8-й	1	13
9-й	1	8
Всього	9	71
Група з підготовки до навчання	1	10
ГПД	1	15

РОЗДІЛ II.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Заланівської гімназії імені Осипа Микитки Рогатинської міської ради Івано-Франківської області для 1-4 класів

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітню програму загальної середньої освіти I ступеня Заланівської гімназії розроблено відповідно до закону України «Про освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р - <https://cutt.ly/OyA9z5p>), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (зі змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 №688; від 30.09.2020 року, №898), Типової освітньої програми, затвердженої наказами МОН України від 08.10.2019 року №1272,1273, № 743-22 від 12.08.2022.

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

2.1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років відповідно до Закону України «Про освіту». Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової освіти може бути подовжена з доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

2.2. Загальний обсяг навчального навантаження та його розподіл між освітніми галузями у 1-4 класах. Навчальні плани.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класів по 22 години на тиждень (770 годин/навч.рік); 2 класи – по 24 годин на тиждень (840 годин/ навч.рік); 3 класи – по 25 годин на тиждень (875 годин/навч.рік); 4 класи – по 25 годин на тиждень (875 годин/навч.рік). Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем. Повноцінність початкової освіти реалізується як інваріантної, так і варіативної складових.

Навчальний план Заланівської гімназії розроблено відповідно до Типових освітніх програм, планової мережі закладу освіти на 2023/2024 навчальний рік, рішення педагогічної ради від 31.08.2023 року протокол № 01, кадрового та матеріально-технічного забезпечення.

Зокрема,

- для 1-2 класів – за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти (1-4 клас), розробленою під керівництвом О.Я. Савченко, затвердженою наказом МОН України від 21.03.2018 № 268 – додаток 1;

для 3-4 класів – за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти (1-4 клас), розробленою під керівництвом О.Я. Савченко, затвердженою наказом МОН України від 08.10.2019 № 1273– додаток 1, № 743-22 від 12.08.2022.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Відповідно до мови навчання у гімназії у 1-4 класах передбачено варіант навчального плану початкової школи з українською мовою навчання.

На основі освітньої програми в гімназії складено робочий навчальний план з конкретизацією варіативної складової, враховуючи особливості закладу освіти, кадровий потенціал та індивідуальні освітні потреби учнів. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

**Навчальний план
для I ступеня (1-4 класи)
на 2023/2024 навчальний рік**

Назва освітньої галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		1	2	3	4
Інваріантний складник					
Мовно-літературна	Українська мова	7	7	7	7
Іншомовна	Англійська мова	2	3	3	3
Математична	Математика	4	4	5	5
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'я зберезувальна	Я досліджую світ	3	3	3	3
Технологічна	Технології	1	1	1	1
Інформатична	Інформатика		1	1	1
Мистецька	Мистецтво	2	2	2	2
Фізкультурна		3	3	3	3
Усього		22	24	25	25
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	Українська мова	0	0	0	0
Загальнотижнева кількість навчальних годин		22	24	25	25
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження					
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з		22	24	25	25

бюджету (без урахування поділу на групи)					
		22	24	25	25

Навчальний час, передбачений на варіативну складову використаний на підсилення вивчення предметів інваріантної складової (української мови), враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення гімназії.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» (3-4 класи) та Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (1-4 класи) години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-му класі – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань гімназії. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» формується з варіативних модулів.

2.3. *Форми організації освітнього процесу*

Вибір форм організації освітнього процесу залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти. Окрім цього, на вибір тих чи тих форм організації освітнього процесу впливатимуть види діяльності, визначені в тих модельних програмах, які обирала гімназія.

За потреби гімназія відповідно до Пложень про індивідуальні форми здобуття освіти, схвалені педагогічною радою від 31.08.2021 року (протокол №01) та від 31.08.2022 року (протокол №01) може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізуючи індивідуальну освітню траєкторію учня.

За необхідності у гімназії освітній процес може організовуватись з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року.

У 1-4 класах очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання:

- дослідницькі,
- інформаційні,
- мистецькі проекти,
- сюжетно-рольові ігри,
- інсценізації,
- моделювання,
- ситуаційні вправи,
- екскурсії,
- дитяче волонтерство,
- різні типи уроку,
- екскурсії,
- віртуальні подорожі,
- спектаклі,
- квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

2.4. *Опис інструментарію оцінювання*

Освітня програма початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формульованого характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання у початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2-х класах підлягають вербальному, формульованому оцінюванню, у 3-4-х класах застосовується формульоване і підсумкове за рівнями навчальних досягнень оцінювання.

Формульоване оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Оцінювання особистих досягнень учня відбувається вербально відповідно до шкали оцінювання у свідоцтві досягнень: має значні успіхи; демонструє помітний прогрес; досягає результату з допомогою вчителя; потребує значної уваги і допомоги.

Вербальні оцінки (1-2-і класи) та рівневі (3-4-і класи) особистісних досягнень фіксуються у свідоцтві досягнень.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражати вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою а його результати позначати словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)» та супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці.

Здобувачі початкової освіти проходять моніторинг якості освітньої діяльності закладу освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, громади, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

2.5.Очікувані результати навчання (компетентностей) здобувачів освіти, визначених відповідним державним стандартом початкової освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі.

Освітня програма (1-4 класи) має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень;

та **наскрізних умінь**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти

(з додатку до Державного стандарту початкової освіти)

з мовно-літературної освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи
<i>Взаємодія з іншими особами усно, сприйняття і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i>		
Сприймає усну інформацію	сприймає усну інформацію; перепитує, виявляючи увагу; доречно реагує [2 МОВ 1.1]	критично сприймає інформацію для досягнення різних цілей; уточнює інформацію з огляду на ситуацію [4 МОВ 1.1]
Перетворює усну інформацію в різні форми повідомлень	відтворює основний зміст усного повідомлення відповідно до мети; на основі почутого малює/добирає ілюстрації; передає інформацію графічно [2МОВ 1.2]	на основі почутого створює асоціативні схеми, таблиці; стисло і вибірково передає зміст почутого; переказує текст за різними завданнями [4МОВ 1.2]
Виокремлює інформацію	виокремлює цікаву для себе інформацію; передає її іншим особам [2 МОВ 1.3]	виокремлює необхідну інформацію з різних усних джерел, зокрема медіатекстів, для створення власного висловлювання з конкретною метою [4 МОВ 1.3]
Аналізує та інтерпретує усну інформацію	розпізнає ключові слова і фрази в усному повідомленні, виділяє їх голосом у власному мовленні; пояснює, чому інформація зацікавила; за допомогою вчителя виявляє очевидні ідеї у простих текстах, медіатекстах [2 МОВ 1.4]	визначає та обговорює цілі, основні ідеї та окремі деталі усної інформації; пояснює зміст і форму текстів, зокрема медіатекстів, пов'язує, зіставляє із власними спостереженнями, життєвим досвідом, враховує думки інших осіб [4 МОВ 1.4]
Оцінює усну інформацію	висловлює думки щодо усного повідомлення, простого тексту, медіатексту; намагається пояснити свої вподобання; звертається до дорослих за підтвердженням правдивості інформації [2 МОВ 1.5]	висловлює своє ставлення до усного повідомлення, простого тексту, медіатексту, обґрунтовує думки, спираючися на власний досвід; визначає позицію співрозмовника, погоджується з нею або заперечує її [4 МОВ 1.5]

Висловлює і захищає власні погляди	висловлює власні погляди щодо предмета обговорення; намагається зробити так, щоб висловлювання було зрозуміле і цікаве для інших осіб; правильно вимовляє загальноживані слова [2 МОВ 1.6]	висловлює власні погляди, підтверджує їх прикладами, враховує думки інших осіб; дотримується найважливіших правил літературної вимови, висловлюючи власні погляди [4 МОВ 1.6]
Використовує вербальні та невербальні засоби під час представлення своїх думок	розпізнає емоції своїх співрозмовників, використовує відомі вербальні та невербальні засоби для передачі емоцій та настрою; розпізнає образні вислови і пояснює, що вони допомагають уявити; створює прості медіатексти [2 МОВ 1.7]	обирає вербальні та невербальні засоби спілкування, використовує їх для спілкування та створення простих медіатекстів відповідно до комунікативної мети; вимовляє з правильною інтонацією різні за метою висловлювання речення; використовує у власному мовленні засоби художньої виразності у творах різних жанрів [4 МОВ 1.7]
Регулює власний емоційний стан	розповідає про власні відчуття та емоції прослуханого/побаченого; ввічливо спілкується [2 МОВ 1.8]	описує власні емоції та емоції співрозмовника від прослуханого/побаченого; доречно використовує у власному мовленні формули мовленнєвого етикету [4 МОВ 1.8]
Сприймає текст	передбачає за обкладинкою, заголовком та ілюстраціями, про що йтиметься в дитячій	прогнозує зміст дитячої книжки за обкладинкою, заголовком, ілюстраціями та

Сприйняття, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів, медіатекстах та використання її для збагачення свого досвіду

		книжці; читає вголос правильно,		анотацією;	володіє
		свідомо,	цілими словами	повноцінними	навичкам
		нескладні за змістом і формою	и	читання (вголос і мовчки),	
		тексти; розуміє фактичний зміст		що дає змогу зрозуміти тексти	
Аналізує	та інтерпретує	прочитаного [2 МОВ 2.1]		різних видів [4 МОВ 2.1]	
текст		пов'язує інформацію з тексту		пов'язує елементи інформації	
		відповідними	життєви	цілісну картину;	розрізняє
		ми		факти і думки про ці факти;	
		ситуаціями; розрізняє головне і другорядне в тексті; визначає		формулює прямі висновки на	
		тему художнього твору, а також		основі інформації, виявленої	
		простого медіатексту [2 МОВ 2.2]		в тексті; визначає форму і	
				пояснює зміст	
				простих	
Збагачує	естетичний	розповідає про власні почуття		медіатекстів [4 МОВ 2.2]	
емоційно-чуттєвий досвід	та	від прочитаного		описує емоційний стан	
		емоційності		персонажів, співпереживає [4	
		тексту; відтворює емоції		МОВ 2.3]	
		літературних персонажів під час інсценізації [2 МОВ 2.3]			
Оцінює текст		висловлює власні вподобання щодо змісту прочитаних творів,		висловлює власне ставлення до творів,	
		літературних персонажів,		літературних персонажів, об'єктів	
		намагається пояснити, що подобається, а що ні;		мистецтва і навколишнього світу, наводить прості	
		висловлює думки щодо		аргументи щодо власних	
		простих медіатекстів [2 МОВ 2.4]		думок, використовуючи текст,	
				власний досвід та інші джерела; описує враження	
				від змісту і форми медіатексту [4 МОВ 2.4]	
Обирає тексти для читання		обирає книжку для читання; пояснює власний вибір [2 МОВ 2.5]		визначає мету читання (для задоволення, розваги, пошуку потрібної інформації)	
				та обирає відповідні тексти [4 МОВ 2.5]	
Перетворює інформацію		на основі тексту малює/добирає ілюстрації, фіксує інформацію графічно [2 МОВ 2.6]		на основі тексту створює план, таблицю, модель [4 МОВ 2.6]	

Читає творчо	експериментує з текстом (змінює кінцівку, місце подій, імпровізує з репліками під час інсценізації тощо) [2 МОВ 2.7]	експериментує з текстом (змінює сюжет, переказує текст з іншої позиції, додає персонажів, імпровізує під час інсценізації) [4 МОВ 2.7]
<i>Висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримання норм літературної мови</i>		
Створює овісписовлювання	пише рукописними буквами, злито, розбірливо; створює невеликі та нескладні за змістом висловлювання, записує їх; правильно записує слова, які пишуться так, як вимовляються; створює прості медіатексти за допомогою інших осіб [2 МОВ 3.1]	пише рукописними буквами розбірливо в темпі, який дає змогу записати власну думку та інформацію з різних джерел; створює висловлювання, записує їх урахувавши мету та адресата і дотримуючися норм літературної мови, користується орфографічним словником; створює тексти різних типів і жанрів (казка, розповідь, опис, міркування); створює прості медіатексти, використовує різні форми їх презентації [4 МОВ 3.1]
Взаємодіє в режимі реального часу	обмінюється короткими миписьмовими повідомленнями [2 МОВ 3.2]	створює короткі дописи для захищених ресурсів, зокрема веб-сайта закладу загальної середньої освіти [4 МОВ 3.2]
Редагує письмові тексти	перевіряє написане, виявляє і виправляє недоліки письма самостійно чи за допомогою вчителя; обговорює створений текст і вдосконалює його за допомогою інших осіб [2 МОВ 3.3]	знаходить і виправляє орфографічні помилки, зокрема із застосуванням знань про будову слова; аналізує та вдосконалює створений текст відповідно до мети спілкування, перевіряє грамотність написаного [4 МОВ 3.3]

Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними явищами, їх аналіз

Досліджує мовні явища	спостерігає за мовними одиницями та явищами, відкриває деякі закономірності співвідношення звуків і букв, значення слів, їх граматичної форми та ролі в реченні; спостерігає за власним мовленням та мовленням інших осіб, удосконалює власне мовлення за допомогою інших осіб [2 МОВ 4.1]	аналізує значення слів з урахуванням контексту, будови слова, перевіряє власне розуміння значення слова за словниками; використовує у власному мовленні слова з переносним значенням, синоніми та антоніми, фразеологізми для досягнення мети спілкування; правильно вживає граматичні форми частин мови; правильно записує різні види речень за метою висловлювання [4 МОВ 4.1]
Використовує знання з мови у мовленнєвій творчості	експериментує звуками, словами, фразами в мовних іграх; аналізує за допомогою вчителя мовлення літературних персонажів [2 МОВ 4.2]	створює прості мовні ігри, кросворди, ребуси, експериментуючи звуками, словами, фразами; виокремлює характерні риси свого мовлення (улюблені слова, фрази); спостерігає за їх впливом на співрозмовників; коригує своє мовлення [4 МОВ 4.2]

з мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта)

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи

Сприйняття інформації, висловленої іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критичне оцінювання інформації

Сприймає усну інформацію	розуміє короткі, прості запитання, твердження, прохання/вказівки та реагує на них вербально та/або невербально [2 ІНО 1.1]	визначає в усному повідомленні інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми [4 ІНО 1.1]
--------------------------	--	---

Критично оцінює усну інформацію	розпізнає знайомі слова і фрази під час сприйняття усної інформації [2 ІНО 1.2]	розуміє зміст усного висловлювання у знайомому повсякденному контексті [4 ІНО 1.2]
---------------------------------	---	--

Розуміння прочитаних іншомовних текстів різних видів для здобуття інформації або для задоволення, використання прочитаної інформації та її критичне оцінювання

Сприймає текст	розпізнає знайомі слова	розпізнає знайомі імена/назви, слова та елементарні фрази в коротких, простих текстах [4 ІНО 2.1]
----------------	-------------------------	---

Аналізує прочитану		визначає в тексті інформацію за
--------------------	--	---------------------------------

інформацію

різними завданнями на
знайомі

повсякденні теми [4 ІНО 2.2]

Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу з використанням іноземної мови

Здійснює запитуюче та повідомляє спілкується на добре знайомі теми, реагує на прості твердження щодо задоволення нагальних потреб та висловлює такі потреби [4 ІНО 3.1]

Усно висловлює описує себе та свій розповідає про людей, власні думки, станкороткими навколишній світ та побут простими, окремими фразами та висловлює своє ставлення [4 ІНО 3.2]

Здійснює надає найпростішу запитуюче та надає особисту інформацію у письмовій формі, вивзаємодію письмовій формі (записка, використовуючи прості слова, короткі речення та сталі вирази [4 ІНО 3.3]

Висловлює свої пише короткими фразами надає у письмовій формі думки, почуття, просебе [2 ІНО 3.4] інформацію про себе, ставлення та позиції письмово навколишній світ, побут, використовуючи прості слова та вирази [4 ІНО 3.4]

Здійснює взаємодію в пише короткі фрази в режимі створює в режимі реального часу режимі реального часу у разі потреби з використанням словника [2 ІНО 3.5] прості повідомлення за допомогою кількох коротких речень [4 ІНО 3.5]

з математичної освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи

Дослідження ситуації і виокремлення проблем, які можна розв'язувати із застосуванням

математичних методів

Розпізнає серед розпізнає серед ситуацій із життєвих ситуацій ті, що стосуються кількісних відношень/форм об'єктів повсякденного життя ів, вимірювання об'єктів навколишнього світу [4 МАО 1.1] ті,що розв'язують велич сяматематичними ин,обчислення [2 МАО 1.1] методами

Досліджує, аналізує, аналізує проблемні ситуації, що виникають у житті; оцінює дані та свого життя; визначає групу проблемні життєві ситуації за зв'язки між ними для пов'язаних між собою допомогою групи величин, які розв'язання проблеми величин для розв'язання пов'язані між собою [4 МАО 1.2] математичного змісту повсякденних проблем математичного змісту [2 МАО 1.2]

Прогнозує результат розв'язання проблемної ситуації	прогнозує результат виконання арифметичних дій [2 МАО 1.3]	прогнозує результат розв'язання проблемної ситуації з урахуванням власного досвіду [4 МАО 1.3]
---	--	--

Моделювання процесів і ситуацій, розроблення стратегій (планів) дій для розв'язання різноманітних задач

Сприймає і перетворює інформацію (почуту, побачену, прочитану), будує допоміжну модель проблемної ситуації	і перетворює інформацію (почуту, побачену, прочитану) у схему, таблицю, схематичний рисунок [2 МАО 2.1]	перетворює інформацію (почуту, побачену, прочитану) різними способами у схему, таблицю, схематичний рисунок [4 МАО 2.1]
--	---	---

Розробляє стратегії розв'язання проблемних ситуацій	обирає послідовність дій для розв'язання проблемної ситуації [2 МАО 2.2]	обирає спосіб (способи) розв'язання проблемної ситуації [2 МАО 2.2]
---	--	---

Моделює процес розв'язання проблемної ситуації і реалізує його	обирає числові дані, необхідні і достатні для відповіді на конкретне запитання; визначає дію (дії) для розв'язання проблемної ситуації, виконує її (їх) [2 МАО 2.3]	обирає дані, необхідні і достатні для розв'язання проблемної ситуації; обґрунтовує вибір дій для розв'язання проблемної ситуації; розв'язує проблемну ситуацію різними способами [4 МАО 2.3]
--	---	--

Критичне оцінювання даних, процесу та результату розв'язання навчальних і практичних задач

Оцінює дані проблемної ситуації, необхідні і достатні для її розв'язання	визначає достатність даних для розв'язання проблемної ситуації [2 МАО 3.1]	використовує відомі засоби добору необхідних даних для розв'язання проблемної ситуації [4 МАО 3.1]
--	--	--

Оцінює різні шляхи розв'язання проблемної ситуації, обирає раціональний шлях її розв'язання	визначає шляхи розв'язання проблемної ситуації [2 МАО 3.2]	досліджує різні шляхи розв'язання проблемної ситуації, обирає раціональний шлях її розв'язання [4 МАО 3.2]
---	--	--

Перевіряє відповідність одержаного результату прогнозованому	зіставляє одержаний результат з прогнозованим [2 МАО 3.3]	зіставляє одержаний результат з прогнозованим [4 МАО 3.3]
--	---	---

Оцінює правильність розв'язання проблемної ситуації; виявляє та виправляє помилки	перевіряє правильність результату арифметичної дії; виявляє та виправляє помилки [2 МАО 3.4]	перевіряє правильність розв'язання проблемної ситуації різними способами; виявляє та виправляє помилки [4 МАО 3.4]
---	--	--

Застосування досвіду математичної діяльності для пізнання навколишнього світу

Аналізує ти навколишнього світу та ситуації, що виникають у житті	об'єк визначає істотні, спільні і відмінні ознаки об'єктів навколишнього світу; порівнює, об'єднує у групу і розподіляє на групи за спільною ознакою [2 MAO 4.1]	визначає істотні, спільні і відмінні ознаки математичних об'єктів; порівнює, узагальнює і класифікує об'єкти за суттєвою ознакою [4MAO 4.1]
Встановлює кількість об'єктів, читає і записує числа, та порівнює та упорядковує їх	рахує об'єкти, позначає числом результат лічби; порівнює числа в межах сотні та упорядковує їх [2 MAO 4.2]	встановлює кількість об'єктів; позначає результат лічби числом; порівнює числа в межах мільйона та упорядковує їх [4 MAO 4.2]
Володіє обчислювальними навичками, застосовує їх	обчислює усно зручним для себе способом у навчальних і практичних ситуаціях [2 MAO4.3]	обчислює усно і письмово у різних життєвих ситуаціях [4 MAO 4.3]
Визначає простор овідношення	орієнтується на площині і в просторі; описує або зображає схематично розміщен ня, напрямок і рух об'єктів [2 MAO4.4]	орієнтується на площині і в просторі, рухається за визначеним маршрутом; планує маршрути пересування [4 MAO 4.4]
Розпізнає геометри чні фігури за їх істотними ознаками	розпізнає знайомі геометричні площинні та об'ємні фігури серед об'єктів навколишнього світу, на малюнках [2 MAO 4.5]	розпізнає знайомі геометричні фігури у фігурах складної форми [4 MAO 4.5]
Будує, констру ює об'єкти	конструює площинні та об'ємні фігури з підручного матеріалу, створює макети реальних та уявних об'єктів [2 MAO 4.6]	створює з геометричних фігур різні конструкції; будує площинні фігури за заданими розмірами [4 MAO 4.6]
Вимірює величини	вимірює величини MAO 4.7]	з визначає спільну властивість об'єктів навколишнього світу та інтерпретує її як величину для вимірювання та порівняння [4 MAO4.7]
Використовує алгебраїчні поняття	встановлює залежність між компонентами і результатом арифметичної дії [2 MAO 4.8]	використовує залежність між компонентами і результатом арифметичної дії для розв'язання проблемної ситуації; використовує буквену символіку для запису математичних тверджень [4 MAO 4.8]

з природничої освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи

Відкриття світу природи, набуття досвіду її дослідження, пошук відповідей на запитання, спостереження за навколишнім світом, експериментування та створення навчальних моделей, вияв допитливості та отримання радості від пізнання природи

Виявляє і формулює дослідницькі проблеми	обирає у найближчому оточенні те, що цікаво дослідити [2 ПРО 1.1]	обирає в навколишньому світі або із запропонованих запитань такі проблеми, що можна розв'язати дослідницьким способом [4 ПРО 1.1]
Визначає мету дослідження і висуває гіпотезу	обирає та пояснює дії для дослідження об'єктів природи; визначає можливі результати спостережень/досліджень [ПРО 1.2]	визначає мету спостережень/досліджень; прогнозує можливі результати спостережень/досліджень [4 ПРО 1.2]
Планує дослідження	пропонує/обирає послідовність кроків під час спостереження/ експерименту [2 ПРО 1.3]	визначає послідовність кроків під час спостереження/ експерименту; обирає необхідні умови дослідження [4 ПРО 1.3]
Спостерігає, експериментує, моделює	досліджує обрані природні явища та об'єкти, використовуючи аніприлади, моделі [2 ПРО 1.4]	проводить спостереження за обраними або запропонованими природними явищами та об'єктами, проводить дослідження, створює навчальні моделі [4 ПРО 1.4]
Аналізує та обґрунтовує результати досліджень, формулює висновки	описує, що нового дізнався, спостерігаючи	встановлює зв'язки між об'єктами і явищами природи; робить висновки із спостережень та досліджень разом з учителем або самостійно [4 ПРО 1.5]
Проводить самоаналіз дослідницької діяльності	описує та пояснює те, про що дізнався; радіючи пізнанню нового, розуміє, що помилки є невід'ємною частиною пізнання [2 ПРО 1.6]	визначає фактори успіху, аналізує помилки, які виникають під час дослідження, змінює умови чи послідовність дій під час дослідження [4 ПРО 1.6]
<i>Опрацювання та систематизація інформації природничого змісту, отриманої з доступних джерел, та представлення її у різних формах</i>		
Знаходить інформацію і систематизує її	знаходить інформацію про природу [2 ПРО 2.1]	знаходить, систематизує (згідно з планом) інформацію про навколишній світ; використовує технічні прилади і пристрої для пошуку інформації [4 ПРО 2.1]
Перетворює інформацію з однієї форми в іншу	зображує інформацію про навколишній світ у вигляді малюнка, таблиці [2 ПРО 2.2]	представляє інформацію у вигляді малюнка, схеми, графіка, тексту, презентації тощо [4 ПРО 2.2]

Усвідомлення розмаїття природи, взаємозв'язків її об'єктів та явищ, пояснення ролі природничих наук і техніки в житті людини, відповідальна поведінка у природі

Виявляє взаємозв'язки у природі та враховує їхню своїй діяльності	виявляє та описує очевидні зв'язки у природі; пояснює необхідність їх урахування у життєдіяльності людини [2 ПРО3.1]	діє у навколишньому світі з урахуванням взаємозв'язків між об'єктами живої і неживої природи [4 ПРО 3.1]
Діє у навколишньому світі, чинаслідки поведінки	дбає про чистоту навколишнього світу, доглядає за рослинами і тваринами [2 ПРО 3.2]	встановлює зв'язки між діяльністю людини і станом навколишнього світу; складає правила поведінки в навколишньому світі ід
Використовує наукові надбання	наводить приклади використання винахо	пояснює значущість винаходів у повсякденному житті, збереженні навколишнього світу [4 ПРО 3.3]
ля розв'язання проблем	дівлюдства в побуті [2 ПРО 3.3]	
Відповідально	т: пояснює необхідність збереження природних ресурсів і намагається це робити [2 ПРО 3.4]	визначає приблизні витрати природних ресурсів, що використовуються в родині, шляхи їх зменшення [4 ПРО 3.4]
<i>Критичне оцінювання фактів, поєднання нового досвіду з набутиим раніше і його творче використання для розв'язання проблем природничого характеру</i>		
Визначає проблему шляхом співвіднесення нових фактів із попереднім досвідом	розрізняє проблеми	пояснює важливість того, що вивчає, для власного життя, розрізняє в ньому головне і другорядне [4 ПРО 4.1]
Критично оцінює проблему	розуміє проблему	визначає відоме і невідоме у проблемі, висловлює докази правильності суджень [4 ПРО 4.2]
Групує і класифікує об'єкти навколишнього світу	знаходить спільні і відмінні ознаки об'єктів; групує об'єкти навколишнього світу за однією або кількома ознаками [2 ПРО 4.3]	класифікує об'єкти навколишнього світу за кількома ознаками та властивостями [4 ПРО 4.3]
Генерує нові ідеї для розв'язання проблеми	пропонує різні способи використання об'єктів навколишнього світу [2 ПРО 4.4]	пропонує власний спосіб розв'язання обраної або запропонованої проблеми [4 ПРО4.4]
з технологічної освітньої галузі		

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи

Втілення творчого задуму в готовий виріб

Планує власну діяльність виготовлення виробу	за допомогою дорослих або самостійно планує власну діяльність з виготовлення виробу, прогнозує кінцевий результат [2 ТЕО 1.1]	обирає об'єкт праці та прогнозує кінцевий результат власної діяльності; самостійно планує послідовність технологічних операцій під час виготовлення виробу [4 ТЕО 1.1]
Читає і розробляє графічні зображення	читає та аналізує графічні зображення за допомогою дорослих та використовує їх у процесі роботи [2 ТЕО 1.2]	читає та аналізує графічні зображення; виконує прості геометричні зображення та керується ними у процесі роботи [4 ТЕО 1.2]
Добирає матеріали і технології для виготовлення виробу	за допомогою дорослих або самостійно добирє конструкційні матеріали та технології для виготовлення виробу [2 ТЕО 1.3]	самостійно добирає матеріали та технології для виготовлення виробу [4 ТЕО 1.3]
Моделює, конструює та виготовляє виріб	моделює, конструює та виготовляє виріб з готових елементів за допомогою дорослих; виготовляє та оздоблює виріб за допомогою дорослих [2 ТЕО 1.4]	моделює, конструює та виготовляє виріб з готових елементів; виготовляє та оздоблює виріб відомими технологіями [4 ТЕО 1.4]
Оцінює та представляє результати власної або колективної діяльності	оцінює та представляє результати власної або колективної діяльності за допомогою дорослих [2 ТЕО 1.5]	представляє одержаний результат власної або колективної діяльності та намагається оцінити його [4 ТЕО 1.5]
<i>Турбота про власний побут, задоволення власних потреб та потреб тих, хто оточує</i>		
Застосовує технологічні операції традиційних та сучасних ремесел	виконує прості технологічні операції традиційних та сучасних ремесел за допомогою дорослих або самостійно [2 ТЕО 2.1]	самостійно виконує прості технологічні операції традиційних та сучасних ремесел [4 ТЕО 2.1]
Створює виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел	спостерігає за процесом виготовлення виробу народними майстрами; створює виріб за допомогою дорослих або самостійно згідно із зразком чи власним задумом, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел [2 ТЕО 2.2]	самостійно створює виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел [4 ТЕО 2.2]
<i>Ефективне використання природних матеріалів, турбота про навколишній світ</i>		
Розраховує витрати	за допомогою дорослих розраховує орієнтовні витрати та кількість матеріалів для виготовлення виробу [2 ТЕО 3.1]	за допомогою дорослих або самостійно розраховує орієнтовні витрати та кількість матеріалів для виготовлення виробу [4 ТЕО 3.1]
Ощадно використовує	під час виготовлення виробів	ощадно використовує матеріали;

матеріали намагається ошад сортує відходи, дотримує правила [4 ТЕО 3.2]
но використувати матеріали; за допомогою дорослих готує залишки до вторинної обробки [2 ТЕО 3.2]

Практичне і творче застосування традиційних та сучасних ремесел

Організовує за допомогою дорослих планує та виконує дії у власному побуті [4 ТЕО 4.1]
влас планує дії та виконує їх у власному побуті [2 ТЕО 4.1]
нужителі діяльність виконує практичні завдання в побуті; організовує робоче місце за допомогою дорослих [2 ТЕО 4.2]
Розв'язує практично виконує найпростіші прилади у побуті; самостійно організовує робоче місце відповідно до визначених потреб та завдань [4 ТЕО 4.2]
Дотримується безпеки під час виготовлення виробу дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань [2 ТЕО 4.3/4 ТЕО 4.3]

з інформатичної освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи

Пошук, подання, перетворення, аналіз, узагальнення та систематизація даних, критичне оцінювання інформації для розв'язання життєвих проблем

Досліджує інформаційний навколишній світ пояснює сприйняття інформації різними органами чуття на основі власних спостережень [2 ІФО 1.1] пояснює основні інформаційні процеси у близькому для себе середовищі (дім, школа, вулиця) на основі власних спостережень [4 ІФО 1.1]
Знаходить, ає, перетворює, аналізує та зберігає дані різних типів розрізняє та фіксує дані, аналізує та впорядковує прості послідовності [2 ІФО 1.2] знаходить інформацію, зберігає дані на цифрових носіях, перетворює інформацію з однієї форми в іншу за допомогою поданих шаблонів, порівнює різні способи представлення інформації, аналізує та впорядковує послідовності [4 ІФО 1.2]
Добирає об'єкти для створення моделей визначає об'єкти, їх властивості та значення властивостей за підтримки вчителя; розрізняє моделі та їх відповідники у реальному світі, створює прості моделі [2 ІФО 1.3] класифікує об'єкти за їх властивостями, зіставляє ознаки моделей реального і цифрового світу, аналізує вплив подій на властивості, досліджує об'єкти за допомогою створених моделей [4 ІФО 1.3]
Критично оцінює інформацію з різних джерел розрізняє правдиві та висловлює припущення про достовірність інформації, отриманої з цифрових джерел, розрізняє факти і судження [4 ІФО 1.4]

Створення інформаційних продуктів та програм для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці, за допомогою цифрових пристроїв та без них

Розробляє та реалізує алгоритми	створює план дій, наводить приклади виконання дій за визначеним завданням у повсякденній діяльності [2 ІФО 2.1]	розробляє алгоритми (зокрема, для власної чи групової діяльності) з послідовних дій, умов, повторень [4 ІФО 2.1]
Створює та налагоджує програмні проекти	складає простий план із точних та однозначних вказівок до дій виконавців, виявляє в ньому помилки, оцінює відповідність очікуваному результату [2 ІФО 2.2]	створює згідно з планом або алгоритмом прості програми та налагоджує їх; прогнозує та формулює очікуваний результат створеної програми [4 ІФО 2.2]
Розробляє модульні проекти	складає цілі із запропонованих частин, пояснює, як заміна окремих частин приводить до іншого цілого [2 ІФО 2.3]	розкладає задачі на прості, які виконуються згідно з окремими інструкціями чи послідовністю інструкцій і навпаки (компоує) [4 ІФО 2.3]
Опрацьовує та створює інформаційні продукти з використанням даних різних типів	використовує готові та створює прості інформаційні продукти (текст, зображення, звуки) для отримання, передачі інформації або представлення власних ідей, результатів діяльності [2 ІФО 2.4]	створює інформаційні продукти, поєднуючи текст, зображення, звук тощо для представлення ідей та/або результатів діяльності [4 ІФО 2.4]
Співпрацює в команді для створення інформаційного продукту	самостійно та відповідально виконує визначені завдання; працює в команді з іншими особами для досягнення спільної мети [2 ІФО 2.5]	керує своїми діями та пояснює власний внесок у спільний результат роботи команди, коментує успішні та невдалі кроки у процесі роботи [4 ІФО 2.5]

Усвідомлене використання інформаційних і комунікаційних технологій та цифрових пристроїв для доступу до інформації, спілкування та співпраці, самостійного опанування новими вміннями

Використовує широкий спектр цифрових пристроїв	використовує цифрові пристрої вдома, у школі, на вулиці та пояснює їх призначення [2 ІФО 3.1]	обирає цифрове середовище, пристрої, засоби для розв'язання життєвої задачі/проблеми, пояснює свій вибір [4 ІФО 3.1]
Організовує власне інформаційне середовище	організовує власне робоче місце за допомогою дорослих; розпізнає та описує прості проблеми та збої, які виникають у роботі доступних цифрових пристроїв, звертається за допомогою та підтримкою [2 ІФО 3.2]	налаштовує для власних потреб відповідне програмне середовище; визначає за допомогою правильної термінології збої у роботі доступних цифрових пристроїв, усуває прості несправності [4 ІФО 3.2]
Спілкується, навчається та співпрацює мережевими спільнотами	використовує цифрові пристрої, технології для доступу до інформації та спілкування [2 ІФО 3.3]	співпрацює та спілкується в захищених мережових спільнотах для обміну думками, виконання спільних завдань, пошуку інформації та навчання [4 ІФО 3.3]

Усвідомлення наслідків використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримання етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії

Відповідаль- но використов ує інформаційні технології у повсякденному житті, захищає себе та власний інформаційний простір Дотримується рмсоціальної, міжкультурної таміжособистісної взаємодії	дотримується правил безпечної роботи; захищає власний інформаційний простір; розповідає про проблеми дорослим [2 ІФО 4.1] зважає на технічні можливості цифрових пристроїв для спілкування, зокрема з людьми з особливими потребами, поважає приватніс ть повідомлень, толерант но ставиться до відмінностей культур, традицій і різних думок [2 ІФО 4.2] зазначає авторство власних робіт; виявляє повагу до авторства інших осіб [2 ІФО 4.3]	відповідально використовує технології для власної безпеки, регулює власний час роботи з І різні наслідки використання інформаційних технологій у школі, на вулиці, вдома тощо [4 ІФО 4.1] добирає належні засоби для спілкування з іншими особами, зокрема з людьми з особливими потребами, безпосередньо та через Інтернет, усвідомл ює відповідальність за свою діяльність в Інтернеті; рекомендує цікаві та безпечні веб-сайти своїм друзям [4 ІФО 4.2] відвідує тільки корисні і безпечні веб-сайти; дотримується правил використання власних і чужих творів [4 ІФО 4.3]
---	---	--

з соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи

Турбота про особисте здоров'я і безпеку, реагування на діяльність, яка становить загрозу для власного життя, здоров'я, добробуту та інших осіб

Діє відповідально	демонструє поведінку, яка запобігає або зменшує ризики для життя і здоров'я [2 СЗО 1.1]	демонструє різноманітні практик поведінки, які запобігають або зменшують ризики для життя і здоров'я [4 СЗО 1.1]
Відстоює інтере сивласні та інших осіб	протидіє проявам тиску, неповаги та приниження щодо себе та інших осіб, звертається за допомогою до дорослих [2 СЗО 1.2]	протидіє проявам тиску, неповаги та приниження щодо себе та інших осіб, самостійно або за допомогою дорослих залежно від ризику [4 СЗО 1.2]
Надає допомогу	розрізняє, до кого і як звернутися за допомогою; описує приклади такої діяльності [2 СЗО 1.3]	визначає потребу в допомозі собі та іншим особам, оцінює можливості надання [4 СЗО 1.3]

Поводиться етично поведінку	розпізнає здорову етичну поведінку (сумлінність, справедливість, чесність, відповідальність, відданість) та наслідкує її [2 СЗО 1.4]	поводиться етично, демонструючи сумлінність, справедливість, чесність, відповідальність тощо [4СЗО 1.4]
-----------------------------	--	---

Визначення альтернатив, прогнозування наслідків, ухвалення рішень з користю для здоров'я, добробуту, власної безпеки та безпеки інших осіб

Розпізнає небезпечні ситуації	розпізнає та описує небезпечні ситуації вдома, у школі та навколишньому світі [2 СЗО 2.1]	пояснює, що робити в небезпечних ситуаціях вдома, у школі та навколишньому світі [4 СЗО 2.1]
Прогнозує наслідки	пояснює, що кожна дія (рішення) має наслідки [2 СЗО 2.2]	прогнозує можливі наслідки своїх дій (рішень) для себе та інших осіб [4 СЗО 2.2]
Ухвалює рішення	вирішує, як діяти у повсякденних ситуаціях без загрози для життя і здоров'я [2 СЗО 2.3]	вирішує, як діяти у повсякденних ситуаціях з користю для здоров'я, безпеки та добробуту [4 СЗО 2.3]
Поводиться безпечно	пояснює, від чого залежить безпека вдома, у школі та навколишньому світі [2 СЗО 2.4]	поводиться безпечно з огляду на себе та інших осіб вдома, у школі, на вулиці, у громадських місцях [4 СЗО 2.4]

Аргументований вибір на користь здорового способу життя, аналіз і оцінка наслідків та ризиків

Обмірковує альтернативи власних дій та рішень	визначає здорові звички та ризики [2 СЗО 3.1]	обмірковує альтернативні рішення щодо відповідності здоровим чи шкідливим звичкам [4 СЗО 3.1]
Приймає зміни	у відзначає зміни у власному організмі і приймає їх [2 СЗО 3.2]	спостерігає за змінами у своєму тілі залежно від фізичного стану, настрою, виду діяльності, способу життя; пояснює та приймає їх [4 СЗО 3.2]
Аналізує вплив поведінки на здоров'я	визначає позитивний і негативний вплив на вибір здорової та безпечної поведінки [2 СЗО 3.3]	аналізує позитивний і негативний вплив на вибір здорової та безпечної поведінки [4 СЗО 3.3]
Здійснює вибір та отримує задоволення	розпізнає, що приносить задоволення та користь [2 СЗО 3.4]	обирає діяльність, яка приносить задоволення та користь [4 СЗО 3.4]

Підприємливість та етична поведінка для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту

Вчиться для здоров'я	вчиться безшкоди упорядковує власне навчання відповідно до своїх потреб та рекомендованих умов [2 СЗО 4.1]	планує та організовує власне навчання, чергуючи його з відпочинком [4 СЗО 4.1]
Знаходить інформацію	і перевіряє розпізнає знаки, символи і попередження щодо ймовірної небезпеки [2 СЗО 4.2]	намагається критично оцінювати інформацію щодо товарів і послуг [4 СЗО 4.2]

Діє ефективно	і пояснює потреби свої та інших осіб; визначає, від кого та від чого залежить задоволення потреб [2 СЗО 4.3]	розрізняє необхідні та надмірні потреби свої та інших осіб; визначає короткострокові цілі та планує конкретні дії щодо задоволення власних потреб [4 СЗО4.3]
Спілкується конструктивно	уважно слухає, запитує про потреби інших осіб та висловлюється так, щоб не образити інших осіб [2 СЗО 4.4]	сприймає критичну інформацію щодо себе та етично реагує на неї [4 СЗО 4.4]
Виявляє культуру респективності	визнає важливість помірності у споживанні послуг та продукції [2 СЗО 4.5]	намагається економно використовувати ресурси [4 СЗО 4.5]
Планує майбутнє	пояснює важливість навчання у школі для свого життя та добробуту; планує свій день (навчальний та вихідний) [2 СЗО 4.6]	уявляє свою мету і розповідає про те, як її досягти; пояснює, як від ставлення до навчання залежить власний успіх і [4 СЗО 4.6]
Співпрацює для досягнення результативності	виконує різні ролі в групі, пояснює у чому цінність спільної роботи [2 СЗО 4.7]	погоджується на ту роль, яку здатний виконати найкраще; разом з іншими особами визначає мету спільної роботи, намагається досягти її [4 СЗО 4.7]

з громадянської та історичної освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів початкової освіти	
	1-2 класи	3-4 класи

Встановлення зв'язків між подіями, діяльністю людей та її результатами у часі, пояснення

значення пам'ятних для себе та інших громадян України дат (подій)

Орієнтується	і встановлює послідовність подій (раніше/пізніше, до/після, давно/недавно); пояснює, як і чому люди визначають час [2 ГЮ 1.1]	визначає послідовність подій; співвідносить одиниці вимірювання часу [4 ГЮ 1.1]
Розкриває тривалість і варіативність подій в часі	описує послідовність етапів розвитку людини; намагається пояснити, як події пов'язані між собою [2 ГЮ 1.2]	встановлює кількість поколінь у своїй родині, розкриває зв'язки між теперішнім та попередніми поколіннями [4 ГЮ 1.2]
Виявляє і прогнозує суспільні (історичні) зміни	розрізняє теперішнє, минуле [2 ГЮ 1.3]	наводить приклади культурно-історичної спадщини України; виокремлює важливі для громадян України події, пояснює, як вони впливають на життя [4 ГЮ 1.3]

Орієнтація у знайомому соціальному середовищі, долучення до його розвитку, пояснення впливу природи та діяльності людей на нього

Орієнтується середовищі	і орієнтується у близькому до місця проживання та освоєному людьми середовищі [2 ГЮ 2.1]	розпізнає відомі об'єкти соціального середовища, планує прогулянку/ подорож/екскурсію до об'єктів культурної спадщини рідного краю, України [4 ГЮ 2.1]
-------------------------	--	--

Виявляє взаємозв'язок природного середовища показує, як природа дає людям засоби до існування; описує зміни, які спостерігає у знайомому просторі, пов'язані з людською діяльністю [2 ГІО 2.2]

Формує разом з іншими особа ми громадський простір розслідує об'єкти загального користування у своїй місцевості; дотримується правил поведінки під час гри, прогулянки і відпочинку [2 ГІО 2.3]

Робота з різними джерелами соціальної та історичної інформації, аналіз змісту джерел, їх критична оцінка

Добирає історичної джерела т. пояснює, де може знайти потрібну інформацію; виявляє основний зміст джерела інформації; розпитує старших людей про минуле [2 ГІО 3.1]

Аналізує соціальну (історичну) інформацію запитують про те, що зацікавило; знаходить відповіді на запитання; виокремлює в джерелі інформацію про відому особу/подію [2 ГІО 3.2]

Оцінює достовірність соціальної (історичної) інформації розрізняє казкові події та події минулого; висловлює припущення про правдивість інформації [2 ГІО 3.3]

Узагальнення інформації з різних джерел, розповідь про минуле і сучасне

Систематизує та узагальнює соціальну (історичну) інформацію виокремлює незрозумілі слова і за допомогою дорослих встановлює їх зміст; придумує назву твору, що відображає його зміст [2 ГІО 4.1]

Розповідає про минуле і сучасне п. розповідає про себе, свою родину та інших осіб [2 ГІО 4.2]

Представлення аргументованих суджень про відомі факти історії та історичних осіб, а також про події суспільного життя

Формулює судження, добираючи аргументи т. висловлює свої вподобання; виокремлює фрази та/або дії, які вразили; обмірковує вплив своїх слів та/або дій на думку інших осіб [2 ГІО 5.1]

формулює власну думку щодо вчинку, події, пам'ятки культури; добирає прості докази; дотримується послідовності викладення думок [4 ГІО 5.1]

Усвідомлення почуття власної гідності, діяльність з урахуванням власних прав і свобод, повага до прав і гідності інших осіб, протидія дискримінації та нерівному ставленню до особистості

Формує себе як особистість, утверджує власну гідність
описує себе, свій характер, захоплення, якими відрізняється від інших осіб [2 ГІО 6.1]
визначає свої риси характеру, моральні якості; розповідає про свої мрії та пояснює шляхи їх здійснення [4 ГІО 6.1]

Захищає валюдини
пояснює свої обов'язки в сім'ї, школі; дотримується правил поведінки, що засвідчують повагу до інших осіб; звертається за допомогою до старших у разі, коли його або інших осіб ображають [2 ГІО 6.2]
виявляє та засуджує негідну поведінку; розпізнає випадки порушення прав дитини; пояснює, до кого можна звернутися, коли ображають та/або принижують його чи інших осіб, відповідно діє в таких ситуаціях [4 ГІО 6.2]

Протидіє і запобігає проявам дискримінації та нерівності
розпізнає вчинки і слова, які можуть підтримати або образити; поважає різноманітність, справедливо ставиться до інших осіб [2 ГІО 6.3]
спілкується з урахуванням особливостей інших людей; пояснює, чому потрібно діяти справедливо [4 ГІО 6.3]

Усвідомлення себе громадянином України, аналіз культурно-історичних основ власної ідентичності, визнання цінності культурного розмаїття

Усвідомлює себе бачастиною спільноти
збирає інформацію та розповідає про свою родину, однокласників, Україну; пояснює, що означає бути членом родини, громади, класу; долучається до родинних і національних традицій, пояснює їх значення для себе [2 ГІО 7.1]
досліджує своє походження, родовід, визначає свою роль у школі, громаді, державі; досліджує, які традиції і свята шанують у родині, родинях друзів та однокласників, ставиться з повагою до цих традицій і свят [4 ГІО 7.1]

Співпрацює з іншими особами
пояснює важливість співпраці у групі; разом з іншими особами визначає послідовність виконання завдань; виконує різні ролі в групі [2 ГІО 7.2]
визначає мету спільної роботи; планує послідовність дій групи для виконання завдання; погоджується на роль, яку здатний виконати найкраще [4 ГІО 7.2]

Дотримання принципів демократичного громадянства, спільноти, громади і держави

Робить відповідальний вибір
домовляється з однокласниками про доброзесні правила взаємодії, дотримується досягнутих домовленостей, пояснює, чому це важливо [2 ГІО 8.1]
визначає разом з однокласниками та використовує правила та процедури вирішення питань, які стосуються життя класу; пояснює, як власний вибір та дії можуть вплинути на інших осіб [4 ГІО 8.1]

Бере участь у розв'язанні проблем спільнот
розповідає про свої успіхи, успіхи класу, своєї родини; розповідає про свої проблеми, обирає варіанти їх розв'язання; долучається до корисних справ у родині, класі, школі [2 ГІО 8.2]
розповідає про свої досягнення, досягнення класу, своєї родини, школи, громади; аналізує проблеми класу, школи, громади та пропонує варіанти їх розв'язання; пояснює фактори, які допомогли досягти успіху або призвели до виникнення проблеми; долучається до справ, корисних для класу, школи, громади [4 ГІО 8.2]

Осмилює
громадсько-
політичне життя

розповідає про Україну як про свою Батьківщину, розпізнає державні символи України, шанобливо ставиться до них [2 ПО 8.3]

пояснює, що означає бути громадянином України та як Україна пов'язана з Європою [4 ПО 8.3]

з мистецької освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи
<i>Художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та інші види мистецтва</i>		
Творить різним і засобами способами Імпровізує	творить відомими художніми засобами і способами [2 МІО 1.1]	добирає засоби і способи для творення художнього образу [4 МІО 1.1]
Естетично перетворює навколишній світ	експериментує, використовуючи відомі техніки художньо-творчої діяльності, звуками, ритмами, рухами, лініями, кольорами, формами, матеріалами тощо для створення художніх образів [2 МІО 1.2]	експериментує, використовуючи відомі техніки художньо-творчої діяльності, звуками, ритмами, рухами, лініями, кольорами, формами, матеріалами тощо, поєднуючи елементи для втілення ідеї в художньому образі [4 МІО 1.2]
	спостерігає за навколишнім світом, фіксує за допомогою вчителя цікаві явища як ідеї для творчості; допомагає прикрасити місце, де навчається, живе [2 МІО 1.3]	спостерігає за навколишнім світом, фіксує в різний спосіб цікаві явища; використовує їх у творчій діяльності; пропонує ідеї оздоблення місця, де навчається, живе; реалізує їх самостійно або за допомогою інших осіб [4 МІО 1.3]
<i>Пізнання мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва</i>		
Аналізує, інтерпретує, оцінює мистецтво	сприймає твори різних видів мистецтва і проявляє емоційно-ціннісне ставлення до них у різний спосіб (словами, рухами, мімікою, лініями, кольорами тощо) [2 МІО 2.1]	сприймає твори різних видів мистецтва і проявляє емоційно-ціннісне ставлення до них у різний спосіб; зосереджує увагу на деталях; пояснює, що подобається у творі, а що ні, визначає відомі засоби художньої виразності [4 МІО 2.1]
Пізнає мистецтво	розрізняє види мистецтва (музичне, образотворче, театральне, хореографічне тощо) і розпізнає притаманні їм засоби виразності [2 МІО 2.2]	вирізняє елементи художньої мови, характерні для різних видів мистецтва (музичне, образотворче, театральне, хореографічне тощо) [4 МІО 2.2]
<i>Пізнання себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво</i>		

Оцінює власнотворчість	оцінює власну творчість за визначеними орієнтирами; пояснює, наскільки вдалося втілити свій задум [2 МІО 3.1]	оцінює власну творчість за визначеними орієнтирами; визначає за допомогою вчителя необхідні для самовдосконалення дії; відстоює своє право на самовираження [4 МІО 3.1]
Представляє властні досягнення	презентує створені художні образи у зрозумілий спосіб, пояснюючи створене [2 МІО 3.2]	презентує створені художні образи, пояснює свій задум, відстоює думку [4 МІО 3.2]
Взаємодіє з іншими особами чимистецтво	бере участь у колективній творчій діяльності, дотримується правил творчої співпраці; ділиться з іншими особами враженнями від сприйняття мистецтва та творчої діяльності [2 МІО 3.3]	бере участь у колективних творчих проектах, виконує різні дії/ролі у творчому процесі; обговорює з іншими особами враження від сприйняття мистецтва та творчої діяльності, поважаючи вибір інших осіб [4 МІО 3.3]
Регулює власний емоційний стан засобами мистецтва	визначає серед творів і видів художньо-творчої діяльності ті, що подобаються; ділиться емоціями від сприйняття мистецьких творів; творить для власного задоволення [2 МІО 3.4]	розпізнає власні емоції від сприйняття мистецьких творів, обирає твори і види художньо-творчої діяльності відповідно до свого настрою; пояснює, від чого одержує насолоду у власній творчості [4 МІО 3.4]

з фізкультурної освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи

Заняття руховою активністю, фізичною культурою та спортом; демонстрація рухових умінь та навичок, використання їх у різних життєвих ситуаціях

Виконує життєво необхідні рухові дії	виконує вправи на пересування (ходьба, біг, стрибки, лазіння, плавання, ковзання), виконує вправи з предметами та без них (за наявності відповідних умов) [2 ФІО 1.1]	виконує вправи на пересування (ходьба, біг, стрибки, лазіння, плавання, ковзання) з предметами та без них, оцінює власне виконання рухових дій та виконання вправ іншими особами (за наявності відповідних умов) [4 ФІО 1.1]
Моделює рухову діяльність	розпізнає, добирає та виконує фізичні вправи для ранкової гімнастики; розрізняє, добирає та виконує фізичні вправи з різних видів спорту для розвитку фізичних якостей [2 ФІО 1.2]	розпізнає, добирає та виконує фізичні вправи для ранкової гімнастики, фізкультурно-ігрові та паузи; добирає відповідний інвентар для кожного виду спорту, розрізняє та виконує вправи з різних видів спорту для розвитку фізичних якостей [4 ФІО 1.2]
Виконує фізичні вправи під час ігрової діяльності та заганяє	виконує рухові дії під час рухливих ігор під керівництвом вчителя [2 ФІО 1.3]	виконує рухові дії у рухливих іграх під час занять у школі та дозвілля [4 ФІО 1.3]

Вибір фізичних вправ для підвищення рівня фізичної підготовленості

Контролює свій фізичний стан	контролює своє самопочуття за підтримки дорослих у закладі загальної середньої освіти і поза його межами [2 ФІО 2.1]	володіє елементами самоконтролю у процесі виконання фізичних вправ [4 ФІО 2.1]
Аналізує та оцінює вплив фізичного навантаження на стан здоров'я	пояснює значення фізичних вправ для здоров'я людини [2 ФІО 2.2]	аналізує вплив позитивних та негативних факторів на стан здоров'я людини; оцінює своє самопочуття за частотою серцевих скорочень та частотою дихання [4 ФІО 2.2]
Добирає фізичні вправи для розвитку фізичних якостей та зміцнення здоров'я	обирає за допомогою вчителя та виконує вправи/ігри і елементи різних видів спорту для розвитку фізичних якостей [2 ФІО 2.3]	регулює інтенсивність навантаження (швидкість, тривалість, послідовність виконання фізичних вправ) відповідно до визначених завдань [4 ФІО 2.3]

Дотримання правил безпечної і чесної гри, вміння боротися, вигравати і програвати; усвідомлення значення фізичних вправ для здоров'я, задоволення, гартування характеру, самовираження та соціальна взаємодія

Виконує різні соціальні ролі	виконує різні ролі під час рухливих ігор, забав, обрядів та інших форм рухової діяльності [2 ФІО 3.1]	ефективно взаємодіє з однолітками для досягнення спільних командних цілей під час рухової діяльності [4 ФІО 3.1]
Дотримується безпечної поведінки	дотримується правил безпеки особисто та під час спільної з друзями рухової діяльності [2 ФІО 3.2]	дотримується правил безпеки під час рухової діяльності в закладі загальної середньої освіти та поза його межами, пояснює значення цих правил та їх наслідки [4 ФІО 3.2]
Дотримується етичних норм	дотримується правил чесної гри під час рухової діяльності; не засмучується через поразку [2 ФІО 3.3]	дотримується правил чесної гри під час рухової діяльності; прагне вигравати, не засмучується через поразку і сприймає її гідно [4 ФІО 3.3]

РОЗДІЛ III.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Заланівської гімназії імені Осипа Микитки Рогатинської міської ради Івано-Франківської області для 5 - 6 класів в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти»

Мета базової загальної середньої освіти полягає в наданні якісної базової загальної освіти дітям шкільного віку, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Освітня програма для 5-6-х класів, що реалізується в Заланівській гімназії імені Осипа Микитки, спрямована : на формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, які прагнуть до вдосконалення та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

З урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом у 2023/2024 навчальному році освітня програма Заланівської гімназії розроблена відповідно основних вимог Конституції України, на виконання законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 року №898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» (впроваджується з 01.09.2022 - для 5-го класу, з 01.09.2023 - для 5-6-х класів, з 01.09.2024 - для 5-7-х класів, з 01.09.2025 - для 5-8-х класів, з 01.09.2026 - для 5-9- х класів), Концепції «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 року №988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 року №903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» (зі змінами); з урахуванням закону України від 15.03.2022 «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану», Указів Президента України від 24.02.2022 «Про введення воєнного стану в Україні», від 17.05.2022, від 02.05.2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», відповідно наказів МОН України від 13.07.2021 № 795 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти», від 01.04.2022 №289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти», від 19.02.2021 №235

«Про затвердження типової освітньої програми для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти».

Освітня програма Заланівської гімназії імені Осипа Микитки Рогатинської міської ради Івано-Франківської області для 5-6 -х класів, розроблена на основі Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02. 2021 р. № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

Реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентноздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність); забезпечення діяльній спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість; реалізацію в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків; наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти.

Модель випускника Нової Української Школи – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє.

3.1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до Заланівської гімназії, як до закладу освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти, табелем навчальних досягнень учня / учениці).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюють комісію, затверджують її склад (голову та членів комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складають за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

3.2. Загальний обсяг навчального навантаження і його розподіл за освітніми галузями

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас	6 клас
Мовно-літературна **	На тиждень	12	12
	На рік	420	420
Математична	На тиждень	4	4
	На рік	140	140
Природнича	На тиждень	2	4
	На рік	70	280
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Громадянська та історична	На тиждень	1	2

	На рік	35	70
Технологічна	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Інформатична	На тиждень	1	1
	На рік	35	35
Мистецька	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Фізична культура*	На тиждень	3	3
	На рік	105	105
Усього	На тиждень	29	32
	На рік	1015	1120
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	0	0
	На рік	0	0
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	29	32
	На рік	1015	1120
Гранично допустиме навантаження учнів* (без фізичної культури)	На тиждень	26	29
	На рік	910	1015

**3.3. Навчальний план для 5-6 -х класів Заланівської гімназії
з визначеним переліком предметів та інтегрованих курсів та закріпленням за цими
предметами / інтегрованими курсами тижневим навчальним навантаженням
на 2023-2024навчальний рік**

Освітні галузі	Навчальні предмети	5	6
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5
	Іноземна мова (німецька)	2	2
	Зарубіжна література	1	1
Математична	Математика	4	4
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Географія		2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1

	Етика	0,5	0,5
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство»	1	
	Інтегрований курс «Історія України. Всесвітня історія»		2
Інформатична	Інформатика	1	1
Технологічна	Технології	2	2
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом		26+3	28+3
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		28	31
Всього фінансується		26+3	28+3

3.4. Перелік модельних навчальних програм та навчальних програм згідно з переліком предметів та інтегрованих курсів, визначеним навчальним планом.

Модельні та/або навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, Заланівська гімназія під час формування переліку даних програм враховувала низку чинників, а саме: особливості та потреби учнів в досягненні обов'язкових результатів навчання, потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення закладу освіти, навчально-методичний супровід конкретних модельних програм, наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми педагогі гінмазії ставили акцент на раціональне використання навчального часу. Сформована з окремих модельних та/або навчальних програм освітня програма гімназії є цілісним комплексом, кожен компонент якого реалізує свої функції у тісному взаємозв'язку з іншими компонентами для формування цілісної компетентної особистості. Ці взаємозв'язки будуть реалізовані не лише на рівні базових знань з окремих предметів, а й на рівні досягнення очікуваних результатів та видів діяльності. Перелік модельних та/або навчальних програм в освітній програмі гімназії охоплюють досягнення учнями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей. Педагогі Заланівської гімназії здійснили вибір модельних навчальних програм з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерство освіти і науки України» (Наказ МОН №795 від 12 липня 2021 року).

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	назва	автор (и)

Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури)	<p>«Українська мова 5-6» клас для закладів загальної середньої освіти</p> <p>«Українська література 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти*</p> <p>«Зарубіжна література 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти</p>	<p>Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.</p> <p>Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.</p> <p>Волощук Є.В.</p>
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	<p>«Іноземна мова 5-9 класи.» для закладів загальної середньої освіти</p> <p>«Друга іноземна мова 5-9 класи.» для закладів загальної середньої освіти</p>	<p>Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Трифан М.С., Унгурян І. К., Яковчук М.В.</p> <p>Редько В.Г., Шаленко О.П., Сотникова С.І., Коваленко О.Я., Коропецька І.Б., Якоб О.М., Самойлюкевич І.В., Добра О.М., Кіур Т.М., Мацькович М.Р., Глинюк Л. М., Браун Є.Л.</p>
Математична	«Математика 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.
Природнича	<p>«Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти</p> <p>«Географія. 6-9 класи» ля закладів загальної середньої освіти</p>	<p>Коршевнік Т.В.</p> <p>Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В.,</p>
Громадянська та історична освіта	<p>«Вступ до історії України та громадянської освіти 5 клас» для закладів загальної середньої освіти</p> <p>«Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти</p>	<p>Желіба О. В., Мокрогуз О. П.</p> <p>Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я.</p>
Соціальна та здоров'язбережна	«Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.
Технологічна	«Технології 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Терещук А.І., Абрамова О.В., Гащак В.М.
Інформатична	«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.
Мистецька	«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (музичне мистецтво 1 год, образотворче мистецтво 1 год)	Масол Л. М., Просіна О. В.
Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоець Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші
Етика і курси морального спрямування	«Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.

3.4.1. Перелік підручників для учнів 5 – го класу на 2023/2024 навчальний рік

1. Англійська мова (5-й рік навчання)» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом)

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Джоанна Коста, Мелані Вільямс	українська	8	1

2. « Вступ до історії України та громадянської освіти» підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Мокрогуз О.П., Єрмоленко О	українська	8	1

3. «Здоров'я, безпека та добробут» підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.	українська	8	1

4. «Математика» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Істер О. С.	українська	8	1

5. «Зарубіжна література» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Волощук Є.В.	українська	8	1

6. «Інформатика» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакоцько В. В.	українська	8	1

7. «Німецька мова (1-й рік навчання)» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Сотникова С.І., Гоголева Г.В.	українська	8	1

8. «Пізнаємо природу» підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Коршевніук Т.В., Ярошенко О.	українська	8	1

9. «Українська література» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Авраменко О. М	українська	8	1

10. «Українська мова» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів

Заболотний О. В., Заболотний В. В.	українська	8	1
------------------------------------	------------	---	---

11. «Мистецтво» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Гайдамака О.В.	українська	8	1

12. «Технології» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Біленко О., Пелегайченко М.	українська	8	1

3.4.2. Перелік підручників для учнів 6 – го класу на 2023/2024навчальний рік

1. «Англійська мова (6-й рік навчання)» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом)

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Джоанна Коста, Мелані Вільямс	українська	11	1

2. «Географія» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Запотоцький С.П. Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В.	Українська	11	1

3. «Етика» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Давидюк Л.В.	Українська	11	1

4. «Зарубіжна література» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Волощук Є.В.	Українська	11	1

5. «Здоров'я, безпека та добробут» підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьева І. В., Хомич О. Л., Андрук Н. В.	Українська	11	1

6. «Інформатика» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В.В.	Українська	11	1

7. «Математика» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Істер О. С. (у 2-х частинах)	Українська	11	1

8. «Мистецтво» підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Гайдамака О.В.	Українська	11	1

9. «Німецька мова (2-й рік навчання)» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом)

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Сотникова С.І., Гоголева Г.В.	Українська	11	1

10. «Пізнаємо природу» підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Коршевнік Т.В., Ярошенко О.	Українська	11	1

11. «Технології» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Біленко О., Пелегайченко М.	Українська	11	1

12. «Історія України. Всесвітня історія» підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Хлібовська Г.М.	Українська	11	1

13. «Українська література» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Авраменко О. М.	Українська	11	1

14. «Українська мова» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти

Автор(и)	Мова підручника	Кількість для	
		учнів	вчителів
Голуб Н.Б.	Українська	11	1

На педагогічній раді Заланівської гімназії від 31.08.2023 року, протокол №1, схвалено до використання навчальні програми, розроблені на основі модельних з наступних предметів:

1). Навчальні програми з предметів «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво», складені на основі модельної програми «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори Масол Л. М., Просіна О. В. Та ін..) з розподілом годин - музичне мистецтво 1 год, образотворче мистецтво 1 год. Оцінки семестрові та річні виводяться за курс на основі оцінок з даних предметів.

На основі модельної та/або затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.

Автономія вчителя забезпечується академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором

форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

3.5. Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес організується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Вибір форм організації освітнього процесу залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти. Окрім цього, на вибір тих чи тих форм організації освітнього процесу впливатимуть види діяльності, визначені в тих модельних програмах, які обирає гімназія.

За потреби гімназія відповідно до Положень про індивідуальні форми здобуття освіти, схвалені педагогічною радою від 31.08.2021 року (протокол №01) та 31.08.2022 року (протокол №01) може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізуючи індивідуальну освітню траєкторію учня.

За необхідності у гімназії освітній процес може організовуватись з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року.

3.6. Оцінювання навчальних досягнень учнів 5-го класу

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

Відповідно до рішення педради від 31.08.2023 року (протокол №01), з метою моніторингу за освітньою траєкторією кожного учня та для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у першому семестрі 5-го класу крім поточного формульованого оцінювання (оцінювання для навчання) буде використовуватись підсумкове та проміжне оцінювання результатів навчання учнів, які здійснюватимуться за рівневою шкалою, а його результати позначати словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)», одночасно супроводжуватиметься вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі). З листопада 2023 року оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюватиметься за бальною шкалою, а його результати позначатимуться цифрами від 1 до 12.

При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою та цифрами від 1 до 12 в I семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі при виставленні річної оцінки педагогі орієнтуватимуться на оцінку за II семестр, а можливу різницю між рівнями результатів навчання у I та II семестрах враховувати шляхом виставлення річної оцінки, що відповідає вищому показнику.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Поточне формульоване оцінювання здійснюється з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюватиметься з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники ліцею залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою.

Педагоги впроваджуватимуть поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Зворотний зв'язок для учнів має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Вчителям акцентуватимуть увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня / учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально.

Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у Методичних рекомендаціях щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі, тобто у 5 класах закладів загальної середньої освіти, за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа» (лист МОН №4.5/2303-21 від 06.08.2021р.)

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Учитель проводить перевірку рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання.
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо.
3	Візьми і передай	Проводиться спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі.
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учитель пропонує учням стати у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється.
5	Газетний заголовок	Учні вигадують газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку вивчають та передають основну ідею події
6	Гра в кубик	Учитель показує 6 запитань до уроку. Об'єднує учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Учитель проводить письмову перевірку розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у запропонованому твердженні.

8	Есе «хвилинка»	Учитель задає питання для есе на одну хвилину— це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини.
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене.
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них на аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі.
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання вчителя «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+). Учні класифікують отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене.
13	Картка на вихід	Письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо.
14	Концептуальна карта	Учителем впроваджується будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття.
15	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Варіант однохвилинки. Учитель запитує учнів (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
16	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно».
17	Перефразування	Учні мають висловити основну ідею уроку чи щойно поясненої теми.

18	Підбиття підсумків	Учителем проводиться форма роздумів одразу після певного виду роботи.
19	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес)_____ виглядає як _____ тому що_____.
20	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі учитель присвоює окрему літеру алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою.
21	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання.
22	Підсумок одним реченням	Учитель пропонує учням написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми.
23	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему.
24	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу.
25	Подумай – розкажи в парі	Учитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Учитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі.
26	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне нове <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу за вибором
27	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення.
28	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки.
29	Семинар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань.

30	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигналирукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
31	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео.
32	Сортування слів	Учитель роздає учням набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями.
33	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
34	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження за списком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження.
35	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять за типами тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
36	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учитель проводить з учнями зворотний зв'язок. Учні показують колір, що відповідає рівню розуміння.

37	Усне опитування	<p>Учитель пропонує учнями відповісти на запитання, наведені нижче:</p> <p>Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____?</p> <p>Які характерні риси/елементи _____?</p> <p>Як іще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____?</p> <p>Як _____ стосується _____?</p> <p>Які ідеї / деталі можна додати до _____?</p> <p>Наведіть приклад _____?</p> <p>Що не так з _____?</p> <p>Який висновок ви могли б зробити з _____?</p> <p>Які висновки можна зробити з _____?</p> <p>На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити?</p> <p>Що ви можете сказати про _____?</p> <p>Що може статися, якщо _____?</p> <p>Які критерії можна взяти для оцінки _____?</p> <p>Які докази підтверджують _____?</p> <p>Як ми можемо довести / підтвердити _____?</p> <p>Як це можна розглядати з точки зору _____?</p> <p>Які альтернативи _____ слід розглянути?</p> <p>Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?</p>
38	Учнівська конференція	Учитель проводить бесіду з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння.
39	Хто швидше?	Учитель пропонує учням провести роботу в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає.
40	Швидкий запис	Учитель пропонує учням відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження.
41	Шкала Лайкерта	<p>Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад,</p> <p>«Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).»</p> <p>повністю погоджуюся</p> <p>не погоджуюся</p> <p>погоджуюся</p> <p>повністю погоджуюся</p>
42	3-2-1	<p>Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом:</p> <p>три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося;</p>

		<p>три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __;</p> <p>три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня;</p> <p>три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати;</p> <p>три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)</p>
43	Трихвилинна пауза	<p>Учитель проводить трихвилинну паузу, що дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та запрошує учнів до їх роз'яснень.</p> <p>Я змінив(ла) ставлення до....</p> <p>Я більше дізнався(лася) про...</p> <p>Мене здивувало...</p> <p>Я почувався(лася)...</p>
44	Є питання, в кого є відповідь?	<p>Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну</p>
45	Лідер за номером	<p>Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає</p>

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.

Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці.

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку

«Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти **ключові компетентності та наскрізні вміння** й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів вчителі керуватимуться такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (в тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Отже, для учнів 5-го класу буде здійснюватися підсумкове та проміжне оцінювання результатів навчання за рівневою шкалою у I семестрі та за 12- бальною шкалою оцінювання у II семестрі та при виставленні річного оцінювання. Перехід з рівневої у бальну систему оцінювання здійснюватиметься відповідно до Рамка оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти, яка наведена у Методичних рекомендаціях (лист МОН №4.5/2303-21 від 06.08.2021р.).

В кінці навчального року оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі / учениці, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів,

які здобувають освіту відповідно

до нового Державного стандарту базової середньої освіти

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію

	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення

РОЗДІЛ IV.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Заланівської гімназії імені Осипа Микитки Рогатинської міської ради Івано-Франківської області для 7-9 класів

Метою базової загальної середньої освіти відповідно до Закону України «Про освіту» є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Освітня програма Заланівської гімназії імені Осипа Микитки розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» та складена на підставі наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», з урахуванням закону України від 15.03.2022 «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану», Указів Президента України від 24.02.2022 «Про введення воєнного стану в Україні», від 17.05.2022, від 02.05.2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні».

Освітня програма II ступеня базової середньої освіти Заланівської гімназії окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

В умовах воєнного стану освітня, навчальні програми та річний навчальний план виконуються педагогами гімназії в повному обсязі, з використанням очної, дистанційної та змішаної форм організації освітнього процесу, в залежності від безпекової ситуації. Організовується навчальна діяльність учнів за затвердженим розкладом уроків, додаткових консультацій тощо. У разі виникнення епідемічної ситуації, введення протиепідемічних заходів, навчання учнів здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання згідно з Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року №1115, відповідно до річного навчального плану та розкладу.

Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов'язкових результатів навчання учнів є освітня програма Заланівської гімназії імені Осипа Микитки Рогатинської міської ради Івано – Франківської області.

Освітня програма Заланівської гімназії імені Осипа Микитки Рогатинської міської ради Івано – Франківської області відповідає: структурі Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які розпочинають навчання за освітньою програмою II ступеня (базова середня освіта) Заланівської гімназії імені Осипа Микитки Рогатинської міської ради Івано – Франківської області Освітня програма II ступеня (базова середня освіта) визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість в рамках річного навчального плану Заланівської гімназії імені Осипа Микитки Рогатинської міської ради Івано – Франківської області з навчанням українською мовою з вивченням двох іноземних мов (англійської, німецької) відповідає таблиці 10 в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких відповідає таблиці 18 в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405;
- зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН України);
- форми організації освітнього процесу гімназії та інструменти

системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за Типовою освітньою програмою Заланівської гімназії імені Осипа Микитки Рогатинської міської ради Івано – Франківської області.

Освітня програма Заланівської гімназії Рогатинської міської ради Івано-Франківської області для 7-9 класів (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 538 ВІД 07.08.2013 року, №143 від 26.02.2020 року), наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (для 5-9 класів).

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової загальної середньої освіти.

4.1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування до Заланівської гімназії як до закладу освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня базової загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень учня / учениці, свідоцтвом про здобуття початкової освіти) і завершили навчання у 4 класі.

4.2. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів Заланівської гімназії складає 3447, 5 годин/навчальний рік: для 7-го класу – 1120 години/навчальний рік, для 8-го класу – 1137, 5 годин/навчальний рік, для 9-го класів – 1190 годин/навчальний рік. Загальний обсяг навчального навантаження у базовій школі, його розподіл між освітніми галузями у 7-9 класах відображено у навчальному плані.

4.3. Навчальний план для 7-9 класів

Заланівської гімназії імені Осипа Микитки Рогатинської міської ради

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Навчальний план для II ступеня містить:

- орієнтовний перелік предметів, інтегрованих курсів, додаткових годин.
- розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення.

Педагогічною радою гімназії визначено перелік навчальних предметів для реалізації кожної освітньої галузі, а також предмети/курси варіативного освітнього компоненту з урахуванням освітніх потреб учнів, що відображається у навчальному плані освітньої програми гімназії.

Навчальне навантаження у типових навчальних планах орієнтоване на «рекомендований» навчальний час, визначений базовим навчальним планом Державного стандарту для вивчення певної освітньої галузі на предметному циклі навчання базової середньої освіти.

**Навчальний план для II ступеня (7-9класи)
на 2023/2024 навчальний рік**

Освітні галузі	Навчальні предмети	7	8	9	Разом
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2	6,5
	Українська література	2	2	2	6
	Іноземна мова (англійська)	2	2	2	6
	Зарубіжна література	2	2	2	6
	Іноземна мова (німецька)	2	2	2	6
Суспільствознавство	Історія України	1	1,5	1,5	4
	Всесвітня історія	1	1	1	3
	Основи правознавства	-	-	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	-	1
	Образотворче мистецтво	1	-	-	1
	Мистецтво	-	1	1	2
Математика	Математика	-	-	-	-
	Алгебра	2	2	2	6
	Геометрія	2	2	2	6
Природознавство	Природознавство	-	-	-	
	Біологія	2	2	2	6
	Географія	2	2	1,5	5,5
	Фізика	2	2	3	7
	Хімія	1,5	2	2	5,5
Технології	Трудове навчання	1	1	1	3
	Інформатика	1	2	2	5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	3
	Фізична культура	3	3	3	9
Разом		29+3	29,5+3	31 +3	89,5 +9
Додатковий час		0	0	0	0
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		32	32,5	34	89,5
Всього фінансується		29+3	29,5+3	31+3	89,5+9
Англійська мова					
Математика					
ЕКОНОМІЯ		1,5	2,5	1	5

Інваріантна складова навчального плану для 7-9 класів складена відповідно до Типової освітньої програми і визначає її загальнодержавний компонент, який забезпечує необхідний для кожного учня обсяг і рівень знань, умінь і навичок.

Наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

4.4. Перелік навчальних програм згідно з переліком предметів та інтегрованих курсів, визначеним навчальним планом для 7-9 класів.

№ п/п	Назва навчальної програми	Затверджено
	Українська мова	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Українська література	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Біологія	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Всесвітня історія	(6 клас)наказ МОН від 21.02.2019 року № 236 наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Географія	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Зарубіжна література	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Інформатика	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Історія України	наказ МОН від 21.02.2019 № 236
	Математика	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Мистецтво	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Основи здоров'я	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Природознавство	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Трудове навчання	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Фізика	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Фізична культура	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Хімія	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
	Іноземна мова (англійська)	наказ МОН від 20.04.2018 року №408
	Іноземна мова (німецька)	наказ МОН від 20.04.2018 року №408

4.5. Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Вибір форм організації освітнього процесу залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти. Окрім цього, на вибір тих чи тих форм організації освітнього процесу впливатимуть види діяльності, визначені в тих модельних програмах, які обрала гімназія.

За потреби гімназія відповідно до Положень про індивідуальні форми здобуття освіти, схвалені педагогічною радою від 31.08.2021 року (протокол №01) та 31.08.2022 року (протокол №01) може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізуючи індивідуальну освітню траєкторію учня.

За необхідності у гімназії освітній процес може організовуватись з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року.

4.6. Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації у 9 класі.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів 6-9 класів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у таблиці, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів здійснюється у наступних формах: усна, письмова (графічна), цифрова, практична.

4.7. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іноземних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних</p>

		<p>мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення;</p>

		<p>аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова

грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуванні шкiльного середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспiльство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у рiзних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лiніями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкiльні проекти. Роль окремих предметiв при навчанні за наскрізними темами рiзна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лiнiя	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспiльства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лiнii реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспiльства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспiльства. Ця наскрізна лiнiя освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лiнii є становлення учня як емоційно стійкого члена суспiльства, здатного вести здоровий спiсiб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лiнiя націлена на розвиток лiдерських iнiціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування,</p>

запозичення, страхування, кредитування тощо).

Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

РОЗДІЛ V. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Відповідно до розділу V Закону України «Про освіту» та забезпечення якості освіти у Заланівській гімназії, ефективність реалізації завдань освітньої програми закладу регулюється системою внутрішнього забезпечення якості освіти, що складається з таких компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Організація внутрішньої системи забезпечення якості освіти в гімназії є регулятором освітнього процесу освітнього закладу. Її завдання – всебічне вивчення й аналіз освітнього процесу, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів, запобігання можливим помилкам, координація зусиль відповідно до формування «моделі» випускника, визначеної освітньою програмою закладу.

Директор
Заланівської гімназії імені Осипа микитки
Рогатинської міської ради

Марія БОЙКО